

Repertoriul jurisprudenței

Cauza T-712/16

**Deutsche Lufthansa AG
împotriva
Comisiei Europene**

„Concurență – Concentrări – Piața transportului aerian – Decizie prin care concentrarea este declarată compatibilă cu piața internă, sub rezerva respectării anumitor angajamente – Cerere de scutire de o parte din obligațiile care fac obiectul angajamentelor – Proportionalitate – Încredere legitimă – Principiul bunei administrări – Abuz de putere”

Sumar – Hotărârea Tribunalului (Camera a șasea) din 16 mai 2018

1. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Clauză de revizuire - Obiect*

(Comunicarea Comisiei 2008/C 267/01, punctul 74)

2. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Cerere de scutire de o parte din obligațiile care fac obiectul angajamentelor - Putere de apreciere a Comisiei - Control jurisdicțional - Limite*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

3. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Cerere de scutire de o parte din obligațiile care fac obiectul angajamentelor - Decizie a Comisiei - Obiect*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

4. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Clauză de revizuire - Expresia principiului proporționalității - Obligația Comisiei de a examina din oficiu în mod legal angajamentele de lungă durată - Inexistență*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

5. *Concentrări economice între întreprinderi - Aprecierea compatibilității cu piața internă - Examinare de către Comisie - Incidența practicii decizionale anterioare a Comisiei - Inexistență*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

6. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Cerere de scutire de o parte din obligațiile care fac obiectul angajamentelor - Sarcina probei - Obligațiile Comisiei în cazul insuficienței probelor*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

7. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Folosirea de către Comisie a unor angajamente tarifare - Admisibilitate*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului; Comunicarea Comisiei 2008/C 267/01)

8. *Concentrări economice între întreprinderi - Examinare de către Comisie - Angajamente ale întreprinderilor implicate de natură să facă operațiunea notificată compatibilă cu piața internă - Cerere de scutire de o parte din obligațiile care fac obiectul angajamentelor - Decizie a Comisiei - Angajamente prin care se urmărește eliminarea îndoielilor serioase privind compatibilitatea unei operațiuni de concentrare între companii aeriene cu piața internă pentru rute - Neluarea în considerare de către Comisie a tuturor datelor relevante - Eroare vădită de apreciere*

(Regulamentul nr. 139/2004 al Consiliului)

9. *Acțiune în anulare - Motive - Abuz de putere - Noțiune*

(art. 263 TFUE)

1. În materie de concurență, angajamentele asumate de părți în vederea eliminării îndoielilor serioase ridicate de o concentrare și a creării compatibilității acestora cu piața internă cuprinde în general o clauză de revizuire care prevede condițiile în care Comisia, la cererea entității rezultate în urma fuziunii, poate acorda o prelungire a termenului sau să renunțe la angajamente, să le modifice sau să le înlocuiască. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 74 din Comunicarea Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului nr. 139/2004 și al Regulamentului nr. 802/2004, renunțarea la angajamente sau modificarea lor prezintă un interes special în cazul angajamentelor comportamentale, care au fost contractate pe mai mulți ani și pentru care anumite împrejurări nu pot fi prevăzute la momentul adoptării deciziei privind concentrarea prin care au devenit obligatorii. Astfel, angajamentele sunt menite să remedieze problemele de concurență identificate în decizia de autorizare a concentrării, astfel încât conținutul acestora ar trebui modificat, sau necesitatea lor ar putea dispărea, în funcție de evoluția situației pieței.

(a se vedea punctul 31)

2. Normele de fond din Regulamentul nr. 139/2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi conferă Comisiei o anumită putere discreționară, în special în ceea ce privește aprecierile de ordin economic. Spre exemplu, în ceea ce privește aprecierea nu numai a compatibilității unei operațiuni de concentrare, ci și a necesității de a obține angajamente în vederea eliminării îndoielilor serioase ridicate de o astfel de operațiune.

Mai precis, în ceea ce privește o cerere de renunțare la angajamentele devenite obligatorii printr-o decizie prin care o operațiune de concentrare este declarată ca fiind compatibilă cu piața internă, în primul rând, în cazul în care examinarea unei concentrări necesită, de asemenea, estimări privind evoluțiile viitoare care devin tot mai dificile și mai nesigure pe măsură ce orizontul lor temporal se îndepărtează, examinarea unei cereri de renunțare la angajamente nu ridică în mod necesar aceleași dificultăți de analiză prospectivă. De asemenea, nicio dispoziție nu prevede termene în care procedura de examinare sau anumite etape din această procedură ar trebui finalizate, nici, în sens mai larg, nu

reglementează și nu organizează această procedură. Nu este mai puțin adevărat că evaluarea unei cereri de scutire de angajamente presupune, la fel ca toate celelalte decizii privind concentrările, aprecieri economice uneori complexe, în special pentru a verifica dacă situația pieței în general s-a schimbat în mod semnificativ și durabil, astfel încât angajamentele nu mai sunt necesare pentru a răspunde preocupărilor în materie de concurență identificate în decizia de concentrare prin care angajamentele au devenit obligatorii.

Prin urmare, Comisia dispune și de o anumită putere discreționară în evaluarea cererii de a renunța la angajamente care implică evaluări economice complexe. În consecință, controlul desfășurat de instanța Uniunii asupra exercitării unei astfel de puteri de apreciere trebuie realizat ținând seama de marja de apreciere pe care o presupun normele cu caracter economic care fac parte din regimul concentrărilor. Totuși, Comisia este obligată să efectueze o examinare diligentă a cererii de a renunța la angajamente, să desfășoare, dacă este necesar, o anchetă, să ia măsurile de cercetare judecătorească adecvate și să își întemeieze concluziile pe toate datele relevante.

(a se vedea punctele 33-39 și 41)

3. Decizia privind o cerere de scutire de angajamente nu presupune o retragere a deciziei de autorizare a concentrării prin care au devenit obligatorii și nu reprezintă o astfel de retragere. Are drept obiect să verifice dacă condițiile prevăzute în clauza de revizuire care fac parte din angajamente sunt îndeplinite sau, dacă este cazul, dacă problemele de concurență identificate în decizia de autorizare a concentrării sub rezerva angajamentelor nu mai sunt de actualitate.

(a se vedea punctul 42)

4. Clauzele de revizuire cuprinse în angajamentele prezentate de părțile la o concentrare exprimă principiul proporționalității, deoarece permit, în împrejurări excepționale, să se renunțe la angajamente, să se modifice sau să se înlocuiască angajamentele în cazul în care se demonstrează că acestea nu mai sunt necesare sau proporționale, fiind de la sine înțeles că simpla împrejurare că acestea sunt în vigoare de mai mulți ani nu stabilește în sine că îndoielile serioase care stau la baza lor au dispărut și că angajamentele nu mai sunt justificate. În plus, nu revine Comisiei obligația de a efectua periodic o examinare din oficiu privind angajamentele de lungă durată, ci părților obligate prin angajamentele respective să introducă o cerere de ridicare sau de modificare a acestora și să dovedească faptul că cerințele stabilite în acest scop sunt îndeplinite.

(a se vedea punctele 53 și 54)

5. Atunci când Comisia decide asupra compatibilității unei operațiuni de concentrare cu piața internă pe baza unei notificări și a unui dosar referitoare la tranzacția respectivă, un reclamant nu este îndreptățit să repună în discuție constatările sale pentru motivul că acestea sunt diferite de cele făcute anterior într-o altă cauză, pe baza unei notificări și a unui dosar diferite, chiar dacă piețele în discuție în cele două cauze sunt similare, chiar identice. Nici Comisia, nici, *a fortiori*, instanța Uniunii nu sunt ținute de constatările de fapt și de aprecierile economice efectuate în deciziile anterioare.

(a se vedea punctul 83)

6. În materie de concurență, revine desigur întreprinderii rezultate în urma concentrării și care solicită o scutire de angajamente să prezinte elemente de probă de natură să stabilească că sunt îndeplinite condițiile cerute în acest scop, iar Comisia nu poate fi obligată să efectueze o nouă anchetă de piață pentru fiecare cerere de scutire. Cu toate acestea, Comisia dispune de competențe de investigare, precum și de instrumente de anchetă eficace și, în cazul în care consideră că elementele prezentate de părți nu sunt suficient de fiabile sau de relevante sau că trebuie completate cu alte date, aceasta trebuie să solicite informații mai detaliate sau să efectueze o anchetă în această privință. În acest context, Comisia nu se poate limita la a solicita dovezi incontestabile, fără să precizeze, de altfel, în ce trebuie

să conștească acestea, ci trebuie să determine caracterul eronat al dovezilor prezentate de părți, să ia măsuri de anchetă sau, dacă este necesar, să efectueze o anchetă în scopul completării sau al infirmării temeiniciei acestora.

(a se vedea punctele 120 și 123)

7. Comunicarea Comisiei privind măsurile corective admisibile potrivit Regulamentului nr. 139/2004 și Regulamentului nr. 802/2004 nu interzice angajamentele tarifare, ci insistă asupra faptului că ele nu vor elimina, în general, problemele de concurență apărute din suprapunerile pe orizontală și că acest tip de măsuri corective nu poate fi considerat admisibil decât cu titlu excepțional, cu condiția să se aplice prin mecanisme de punere în aplicare și de control eficace și nu este susceptibil să genereze efecte de denaturare a concurenței. Pe de altă parte, întrucât orice concentrare este apreciată individual și în lumina împrejurărilor de fapt și de drept aplicabile, faptul că angajamentele au fost refuzate în unele cazuri, poate chiar în majoritatea acestora, nu poate împiedica acceptarea lor într-o situație specială în măsura în care sunt de natură să rezolve problemele de concurență identificate.

(a se vedea punctele 130 și 131)

8. În ceea ce privește una dintre cele două rute aeriene vizate de cererea de scurire de angajamentele tarifare prezentată de părțile la concentrare, respectiv Zurich-Stockholm, trebuie subliniate nu numai absența unei revizuirii adecvate a unor elemente esențiale și rezilierea acordului privind asocierea în participație între reclamantă și compania aeriană SAS, ci și faptul că Comisia nu a luat în considerare angajamentul reclamantei de a rezilia și acordul bilateral de alianță încheiat cu compania menționată, nici opinia mandatarului prin care se concluzionează că există o modificare substanțială a pieței pe ruta menționată și nu a efectuat o analiză suficientă a impactului acordului de partajare a codurilor asupra concurenței dintre companiile aeriene Swiss și SAS. În consecință, trebuie să se considere că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin faptul că nu a ținut seama de toate datele relevante și că elementele reținute în decizia atacată nu sunt de natură să justifice respingerea cererii de scutire privind ruta respectivă.

(a se vedea punctul 138)

9. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 150)